

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

☰ Izpitna pola 1 ☰

Obča geografija – Izbrane regije

Sreda, 31. avgust 2011 / 100 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Izpita pola vsebuje 34 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte v **izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliku povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 1 prazno. Barvna priloga ima 4 strani.

A1 – OBČA

1. Napišite, kam se izlivajo navedene reke. Izbirajte med: reka, jezero in ocean.

Amazonka: _____

Sava: _____

Volga: _____

(2 točki)

2. Med navedenimi vrstami jezer izpišite tisto, ki ga prikazujejo priloge 1, 2 in 3 (Priloga k Izpitni poli 1):

presihajoče jezero   vulkansko jezero   ledeniško jezero

umetno akumulacijsko jezero   tektonsko jezero

Priloga 1: _____

Priloga 2: _____

Priloga 3: _____

(2 točki)

3. K posameznemu sektorju napišite eno gospodarsko dejavnost, ki lahko poteka na območju jezera.

Primarni sektor: _____

Sekundarni sektor: _____

Tertiarni sektor: _____

(2 točki)

4. Opišite, zakaj bi kot prebivalec občine Bohinj podprli oziroma nasprotovali gradnji hotelskega kompleksa neposredno ob Bohinjskem jezeru, kakor prikazuje priloga 4 (Priloga k Izpitni poli 1).

ZA: _____

_____

PROTI: _____

_____

(2 točki)

5. Vzročno-posledično pojasnite eno pozitivno in eno negativno posledico velikih akumulacijskih jezer.

Pozitivna posledica:

Negativna posledica:

(2 točki)

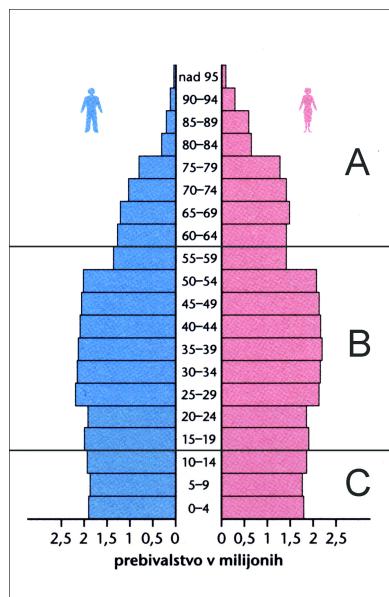
A2 – OBČA

6. Pri posamezni sestavi prebivalstva obkrožite ustrezeno črko tako, da črka B pomeni biološko, črka D pa družbeno sestavo prebivalstva:

narodnostna sestava	B	D
spolna sestava	B	D
rasna sestava	B	D
ekonomska sestava	B	D
starostna sestava	B	D
verska sestava	B	D

(2 točki)

7. Napišite dve sestavi prebivalstva, ki ju prikazuje slika 1.

Slika 1

(Vir: Senegačnik, J., in drugi 2003: Obča geografija. Delovni zvezek, str. 40. Modrijan. Ljubljana)

1 _____

2 _____

(1 točka)

8. Imenujte posamezne skupine prebivalstva, ki so na sliki 1, v nalogi 7, označene s črkami A, B in C.

A _____

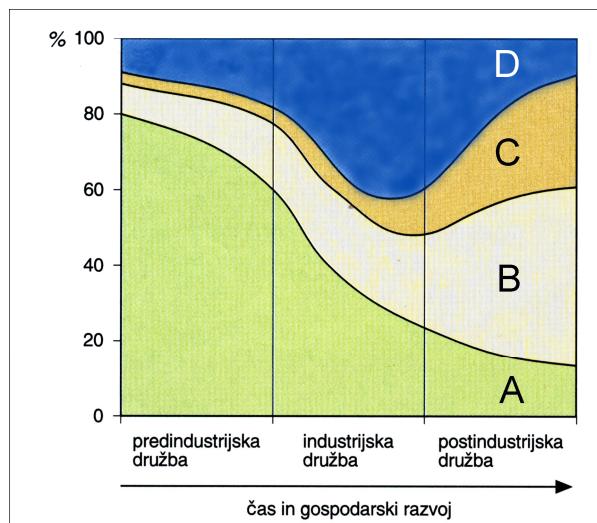
B _____

C _____

(2 točki)

9. Slika 2 prikazuje zaposlene po sektorjih dejavnosti skozi faze razvoja družbe. Izpišite črki, ki označujeta sekundarni in terciarni sektor.

Slika 2

(Vir: Kunaver, J., in drugi 1995: *Obča geografija*, str. 148. DZS. Ljubljana)

Sekundarni sektor: _____

Terciarni sektor: _____

(2 točki)

10. Razložite, kako gospodarski razvoj vpliva na dejavnostno sestavo prebivalstva.

(1 točka)

11. Pojasnite, kako sodobne gospodarske medcelinske selitve vplivajo na delež dveh glavnih svetovnih verstev v Evropi.

(2 točki)

B1 – SVET

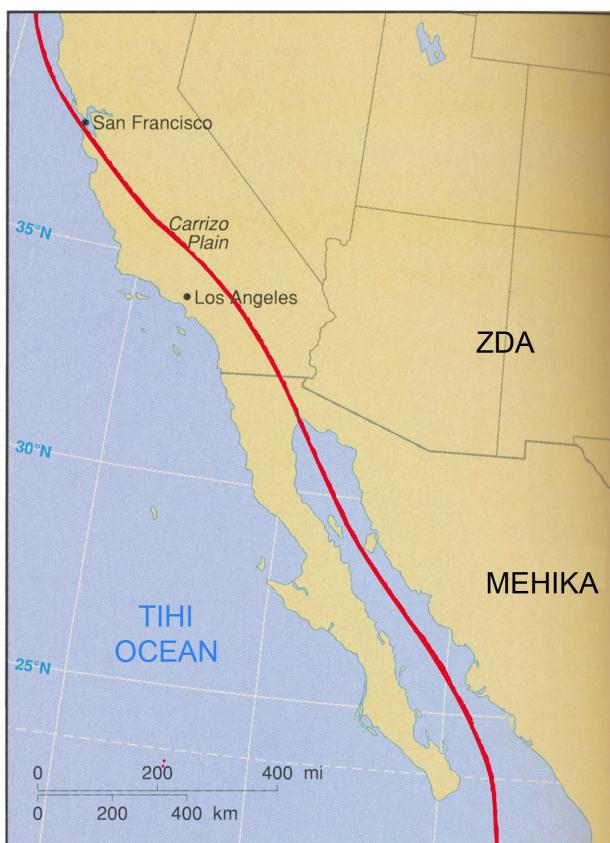
12. Na črto pred trditve napišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

- Severna Amerika leži na zahodni polobli.
- Geološko najstarejši del Severne Amerike je Kanadski ščit.
- Gorati zahod Severne Amerike sestavlja niz grudastih gorovij.

(2 točki)

13. Slika 3 prikazuje potek prelomnice na jugozahodu Združenih držav Amerike. Imenujte litosferski plošči, ki se stikata na prelому, in opišite način njunega stika.

Slika 3

Legenda: ————— prelomnica sv. Andreja

(Vir: Bradshaw, M., in drugi, 1995: Foundations of Physical Geography, str. 192. Wm. C. Brown Publishers. ZDA)

Litosferski plošči: _____

_____

Opis: _____

_____

(2 točki)

14. V prilogi 5 (Priloga k Izpitni poli 1) so prikazani tipi naravnega rastlinstva Severne Amerike. Napišite črko območja tistega rastlinstva, ki prejme najmanj padavin.

Črka: _____

(1 točka)

15. Imenujte podnebje, značilno za območje iglastih gozdov, ki je v prilogi 5 (Priloga k Izpitni poli 1) označeno s številko 1. V povedi opišite vzrok, zaradi katerega ta tip rastlinstva na vzhodu celine sega v nižje geografske širine kakor v osrednjem delu.

Podnebje: _____

Opis: _____

_____

_____

(2 točki)

16. Pojasnite, kako podnebna značilnost ZDA, ki se ujema s 100. poldnevnikom, vpliva na kmetijstvo.

Pojasnitev: _____

_____

(1 točka)

17. Imenujte vremenski pojav v Severni Ameriki, ki se lahko razvije ob močnih nevihtah in ga prikazuje priloga 6 (Priloga k Izpitni poli 1). Vzročno-posledično pojasnite vpliv reliefnih značilnosti celine na njegov nastanek.

Vremenski pojav: _____

Pojasnitev: _____

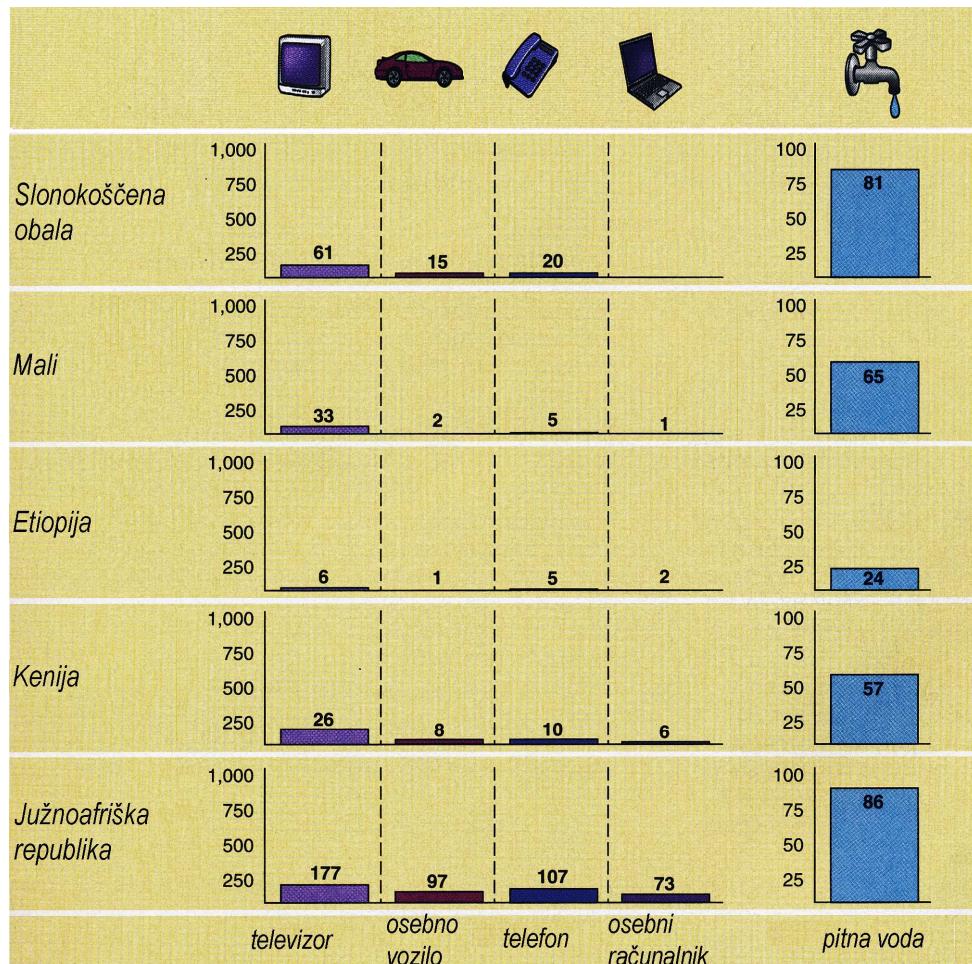
_____

(2 točki)

B2 – SVET

18. Slika 4 prikazuje primerjavo nekaterih afriških držav glede na izbrane kazalce družbenega razvoja. Katera izmed njih je najmanj razvita?

Slika 4

(Vir: Bradshaw, M., in drugi, 2007: *Contemporary World Regional Geography: Global Connections, Local Voices*, str. 405. McGraw Hill. New York)

Država: _____

(1 točka)

19. Opišite dve značilnosti, ki potrjujeta, da je kmetijstvo v večini afriških držav najpomembnejša gospodarska panoga.

1 _____

_____

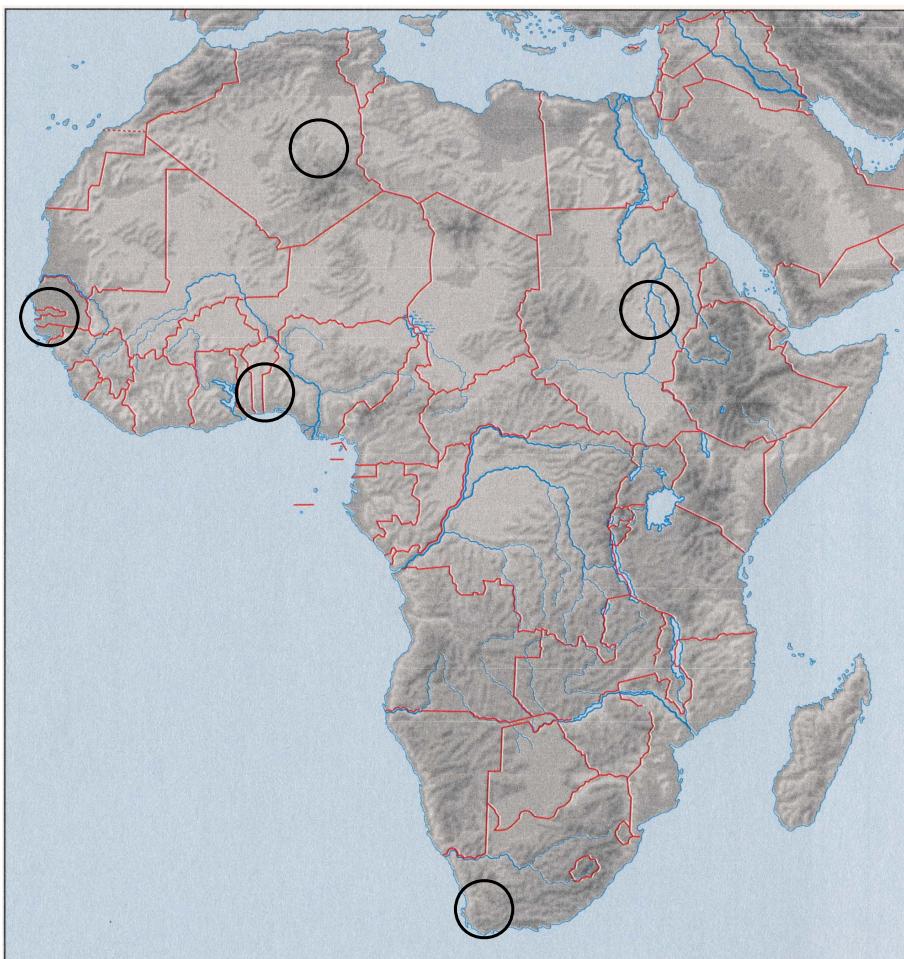
2 _____

_____

(2 točki)

20. Na sliki 5 so s krogi označena območja pridelovanja nekaterih kmetijskih pridelkov v Afriki.
Številke ob napisanih kmetijskih pridelkih vpišite v ustrezne kroge na sliki 5.

Slika 5

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet: geografija za 2. letnik gimnazij, delovni zvezek, str. 46. Modrijan. Ljubljana)

- 1 bombaž
- 2 arašidi
- 3 datlji
- 4 kakav
- 5 grozdje

(2 točki)

21. Opišite dve glavni značilnosti živinoreje v Južnoafriški republiki.

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki)

22. Razložite, zakaj v nekaterih ekvatorialnih predelih Afrike ni mogoča živinoreja in navedite, v katerih predelih ekvatorialne Afrike pa so možnosti za to.

Razlaga vzroka: _____
_____

Ekvatorialni predel: _____
_____

(2 točki)

23. Opišite vpliv kolonializma na hitrejši razvoj kmetijstva v Afriki.

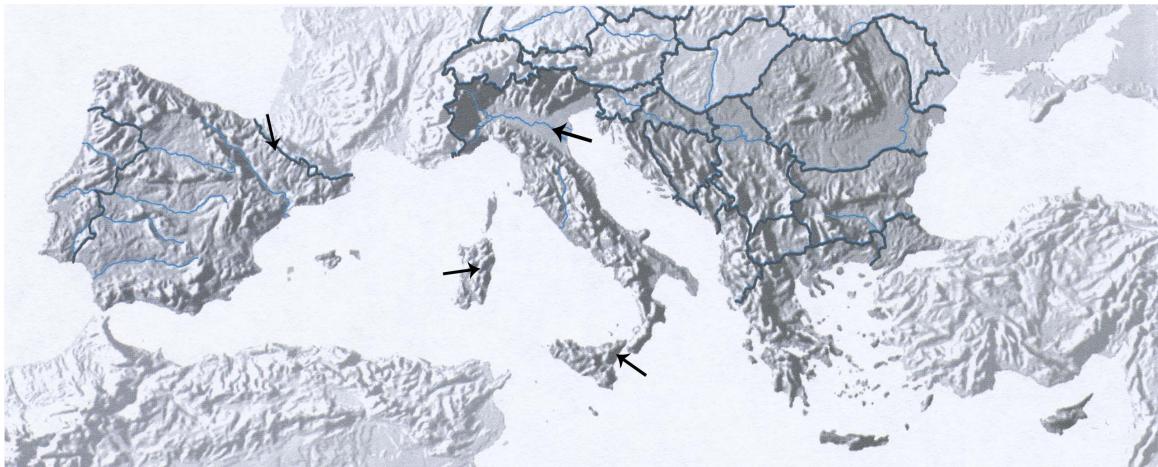
_____

_____

(1 točka)

C1 – EVROPA

24. Na sliki 6 so s puščicami označeni otok, gorovje, nižina in vulkan v Južni Evropi. Na črte vpišite njihova imena.

Slika 6

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, delovni zvezek, str. 58. Modrijan. Ljubljana)

Otok: _____

Gorovje: _____

Nižina: _____

Vulkan: _____

(2 točki)

25. Opišite vzrok za nastanek gorovij v Južni Evropi ter vzrok za njihove visoke nadmorske višine.

Vzrok za nastanek gorovij: _____
_____
_____

Vzrok za visoke nadmorske višine: _____
_____
_____

(2 točki)

26. Imenujte tip rastlinstva, ki je značilen za grško pokrajino v prilogi 7 (Priloga k Izpitni poli 1). Opišite dve prilagoditvi rastlinstva na podnebne razmere Južne Evrope.

Tip rastlinstva: _____

Opis:

1 _____

2 _____

(2 točki)

27. Opišite dva razloga za večjo rodovitnost prsti na vulkanskih območjih Italije v primerjavi s prstjo, ki je nastala na apnenčasti podlagi.

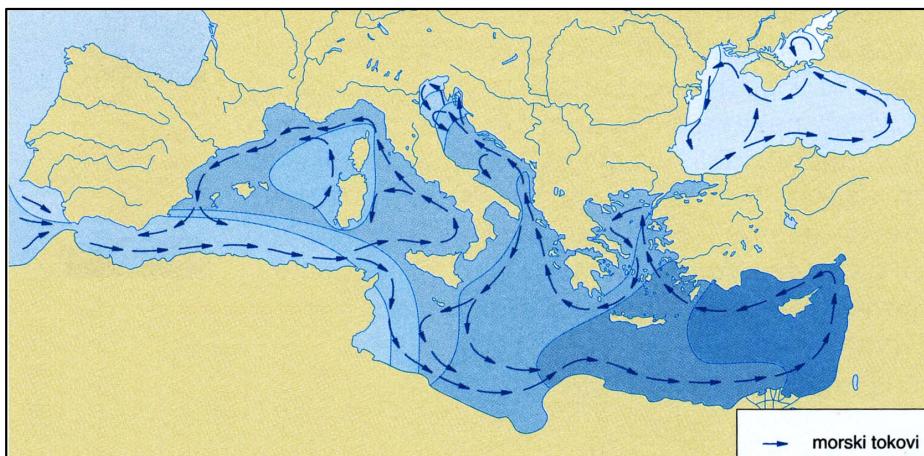
1 _____

2 _____

(2 točki)

28. Slika 7 prikazuje morske tokove v Sredozemlju. Vzročno-posledično pojasnite, kako morski tokovi v Jadranskem morju vplivajo na onesnaženost morske vode ob italijanski obali.

Slika 7

(Vir: Senegačnik, J., 1998: Živim v Evropi: zemljepis za 6. razred osnovne šole, str. 46. Modrijan. Ljubljana)

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

C2 – EVROPA

29. Priloga 8 (Priloga k Izpitni poli 1) prikazuje različne vrste elektrarn v nordijskih državah. K navedenim državam pripišite prevladujočo vrsto elektrarn.

Norveška: _____

Danska: _____

Finska: _____

(2 točki)

30. Opišite vzrok za velike zaloge geotermalne vode na Islandiji.

_____
_____

(1 točka)

31. Pojasnite, zakaj je Norveška velika izvoznica nafte, Velika Britanija pa ne.

_____
_____

(1 točka)

32. Priloga 9 (Priloga k Izpitni poli 1) prikazuje spremembo sestave izvoza finske lesnopredelovalne industrije v obdobju 1920–2000. Napišite ime proizvoda, katerega delež se je v izvozu med temi leti najbolj zmanjšal, in opišite vzrok za to.

Proizvod: _____

Vzrok: _____

(2 točki)

33. K navedenim trditvam v preglednici napišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je trditev napačna.

Poleg železove rude ima Švedska bogata nahajališča zemeljskega plina v Severnem morju.	_____
Večino železove rude s severa Švedske izvažajo prek Botniškega zaliva.	_____
Pomembna panoga v švedskem gospodarstvu je lesnopredelovalna industrija.	_____

(2 točki)

34. Sredi 70-ih let 20. stoletja je švedsko železarstvo in jeklarstvo, kot nosilec gospodarskega razvoja, zašlo v krizo. Opišite vzrok za to in navedite dve različni usmeritvi švedskega gospodarstva po tej krizi.

Opis: _____
_____

Usmeritev:

1 _____

2 _____

(2 točki)

Prazna stran